

Krokoms kommun

Rektorn vid Näldenskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Näldenskolan
i Krokoms kommun

Tillsyn i Näldenskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Krokoms kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Näldenskolan besöktes av Skolinspektionen den 25 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Näldenskolan ligger i Krokoms kommun och är centralt belägen i samhället Nälden. Skolan leds av en rektor och består av förskoleklass och grundskola för årskurserna 1–6. Vid tillsynen hade skolan totalt 157 elever varav 27 i förskoleklass. Skolan har även ett fritidshem. Fritidshemmen i Krokoms kommun granskas separat och fritidshemmet vid Näldenskolan omfattas följaktligen inte av detta beslut. Skolans pedagogiska personal är organiserad i två arbetslag, Förskoleklass till och med årskurs 3 och årskurs 4–6.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 läsåret 2012/13 visar att andelen elever som nått kravnivån på samtliga delprov i matematik är 50 procent jämfört med 68 procent i riket som helhet. I ämnet svenska är motsvarande siffra nästintill 100 procent för skolan och 78 procent i riket.

Skolans egen statistik visar att andelen elever som nådde kunskapskraven i årskurs 3 läsåret 2012/13 är 52 procent i matematik, 87 procent i svenska och 100 procent i både natur- och samhällsorienterande ämnen.

Årskurs 6

Man bör ha i beaktande att det läsåret 2012/13 endast går 13 elever i årskurs 6 och att statistiken därför påverkas relativt mycket av en enskild elevs eventuella resultat. Skolverkets nationella statistik för läsåret 2012/13 visar att samtliga elever som genomförde de nationella ämnesproven i matematik, engelska, svenska och NO nådde minst provbetyget E. För SO lämnas ingen statistik eftersom underlaget baseras på färre än tio elever.

Enligt skolverkets statistik för läsåret 2012/13 nådde alla eller nästintill alla elever kunskapskraven i samtliga ämnen.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Näldenssskolans elever generellt når goda kunskapsresultat. För årskurs 6 såväl vad gäller att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ämnena som resultaten på de nationella ämnesproven. I årskurs 3 uppnås något lägre resultat, framför allt i ämnet matematik. På skolan råder en god stämning och eleverna upplever trygghet i sin skolmiljö. För att bibehålla detta och även sträva ännu längre inom detta område behöver skolan utarbeta ordningsregler för hela skolan under inverkan av eleverna.

Både Skolinspektionens tillsyn år 2007 liksom denna visar att kvalitetsarbetet behöver utvecklas och tydligare bedrivs på verksamhetsnivå. För att skolan ska kunna vidta adekvata åtgärder krävs det att skolan utvecklar ett analysarbete av såväl värdegrundsarbetet som de samlade kunskapsresultaten i de ämnen där det finns nationella kunskapskrav och sedan dokumenterar detta.

Planen mot kränkande behandling behöver förbättras så att den uppfyller skollagens alla krav. I enlighet med kommunens övergripande mål följer skolan det så kallade Olweusprogrammet, vilket fokuserar på att upptäcka och motverka mobbning det vill säga en form av kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att skolans utgångspunkt behöver vara att målinriktat kartlägga, förebygga och förhindra kränkande behandling i enlighet med styrdokumentet. Rutinen för att kränkande behandling anmäls till huvudmannen måste implementeras. Tillsynen visar även att elevhälsan behöver utöka sin roll i det förebyggande arbete som idag behöver omfatta mer generella insatser riktade till alla elever på skolan.

Vidare har skolan inte den utrustning i form av instrument som krävs för att eleverna ska ges möjlighet att nå utbildningens mål i ämnet musik.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Krokoms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 september 2014 redovisas till Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Utarbeta och följa upp ordningsregler under medverkan av eleverna.
- Kartlägga elevernas uppfattning om förekomsten av kränkande behandling, analysera resultatet av kartläggningen och utifrån detta formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet.
- Se till att planen mot kränkande behandling innehåller
 - a) konkreta mål som utgår från slutsatserna av kartläggningarna och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling,
 - b) rutiner för hur personalens och rektorns anmälningsskyldighet ska fullgöras vid fall av kränkande behandling,
 - c) rutiner för hur kränkande behandling ska utredas, åtgärdas och dokumenteras, samt
 - d) en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp vid varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Det finns därutöver inget hinder för att komplettera med ytterligare regler, till exempel när det gäller idrottshall, kemisal, slöjdsal för att upprätthålla ordning/säkerhet där. Skolan kan också skapa särskilda åldersmotiverade regler för exempelvis årskurserna 1-3 eller 4-6.

I intervjuer beskrivs att skolan har en ordningsregel i form av "jag skadar ingen med min hand, fot eller mun", men den kan inte sägas vara framtagen under medverkan av de nuvarande eleverna. I intervjuer beskrivs att regeln visserligen följs upp vid varje terminsstart på så sätt att man diskuterar vad den egentligen står för. Någon övrig systematisk uppföljning görs inte. Regeln som sådan är väl känd, vilket märktes i mötet med både personal och elever.

I det enskilda klassrummet diskuteras vidare fram ytterligare "klassregler" för hur man ska uppföra sig beroende på om det finns problem/behov av detta i den aktuella klassen. Det finns med andra ord olika regler på skolan beroende

på vilken klass som avses. Klassrumsreglerna är ej heller kända av alla på skolan, vilket kan leda till att det upplevs som att samma regler inte gäller alla samt att personalen inte agerar lika vid brott mot reglerna. Det är också något som framkommer i intervjuerna samt genom skolans elever i Skolinspektionens skolenkät som genomfördes inför tillsynen hösten 2013 värderat punkterna "*I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns*" och "*På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet*" lågt i jämförelse med andra skolor i Krokoms kommun och samtliga skolor som deltog i enkätomgången.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte utarbetar och följer upp ordningsregler under elevernas medverkan.

Arbetet med planen mot kränkande behandling

Skollagen anger att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I tillsynen framkommer att skolans värdegrundsarbete är uppbyggt kring Olweusprogrammet, ett förebyggande och åtgärdande program mot mobbing. Skolan har en plan mot kränkande behandling och gör kartläggningar i form av en så kallad "Olweusenkät" samt skolgårdskartläggning. Enkäten besvaras av elever och innehåller bland annat frågor om de känner sig mobbade, vet om någon annan på skolan blir mobbad och liknande. Skolgårdskartläggningen är ett verktyg för att ta reda på vilka platser på skolgården som eleverna upplever som otrygga. Kartläggningarnas resultat analyseras sedan och leder till insatser som sedan följs upp vid nästa skolgårdskartläggning.

I skolans plan mot kränkande behandling saknas en redogörelse för hur tidigare åtgärder genomförts, vilka slutsatser som är dragna utifrån den aktuella kartläggningen och vilka insatser skolan därför gör framåt. Dessutom finns inte rutiner beskrivna för hur kränkande behandling ska rapporteras, utredas, åtgärdas och dokumenteras på skolan.

Skolinspektionens bedömer utifrån intervjuer och uppvisad dokumentation att skolans plan mot kränkande behandling inte fullt ut uppfyller skollagens krav.

Enligt skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Begreppet kränkande behandling är vidare än begreppet mobbing, som inte används i författningar och är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling (se

Skolverkets allmänna råd och kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, 2012). Skolinspektionen vill understryka att skolans värdegrundsarbete måste kopplas till uppdraget i styrdokumentet och skolan behöver målinriktat kartlägga, förebygga och förhindra kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla kränkande behandling

Skollagen beskriver att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rektor uppger i intervju att det inte funnits en gällande rutin för hur anmälan till huvudman ska gå till. Det är något som kommer att implementeras från huvudmannens sida under våren 2014. Det framkommer också att personalen inte har en helt tydlig bild av när och hur de ska anmäla kränkningar till rektorn och att det förekommer att enstaka kränkningar hanteras direkt med de inblandade utan att anmälan sker till rektor.

Skolinspektionens bedömning är att skolan inte har några rutiner för hur anmälan om kränkande behandling ska ske till rektor och huvudman.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 7–8, 10 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Följa upp värdegrundsarbetet och kunskapsresultaten i årskurs 3 och 6 i de ämnen där kunskapskrav finns.
- Med resultaten av uppföljningen som grund analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen.
- Utifrån analysen identifiera utvecklingsområden och besluta om insatser som behöver vidtas.

- Dokumentera resultat, analyser och insatser på ett sätt att det ger en tydlig och samlad bild av utbildningens kvalitet för enheten.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utvärdera utbildningen.

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs.

Det dokumenterade kvalitetsarbete som Skolinspektionen tagit del av redovisar dels barn- och utbildningsnämndens prioriterade målområden och dels mål framtagna för både förskola och grundskola. Den redovisade dokumentationen av kvalitetsarbetet är dock beskriven på ett sätt att det är svårt att urskilja vilka resultat, analyser och insatser som är framtagna för Naldenskolan. Man följer upp kunskapsmål med stor tonvikt på resultat på nationella prov, det vill säga begränsat till svenska, engelska, matematik, NO och SO. Det förekommer ingen uppföljning av elevernas resultat i samtliga ämnen där kunskapskrav finns. Inte heller för årskurs 6 där betyg ändå sätts samt rapporteras till Skolverkets offentliga statistik. Skolans värdegrundsarbete följs heller inte upp i kvalitetsarbetet.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver bedriva ett mer verksamhetsnära kvalitetsarbete där den enskilda skolans kunskapsresultat följs upp i alla ämnen och årskurser där kunskapskrav finns samt en uppföljning av värdegrundsarbetet. Det finns inget som hindrar att ytterligare uppföljningar görs, till exempel resultat på nationella prov. Viktigt är att resultaten, analyserna och insatserna dokumenteras så att det framgår vad som gäller för den enskilda verksamheten.

Skolinspektionens bedömning är att det systematiska kvalitetsarbetet vid tidpunkten för inspektionen inte uppfyller författningarnas krav. Ovan under rubriken *bedömning* anges de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Skapa strukturer för hur samtliga funktioner i elevhälsan ska involveras i skolans förebyggande elevhälsoarbete.

Motivering

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i förarbeten (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276) som framhåller bland annat följande. Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan.

Eleverna på Näldensskolan har daglig tillgång till specialpedagog som även jobbar som speciallärare. Skolsköterska finns på skolan två dagar i veckan och upplever sig väl insatt i skolans frågor. Både specialpedagog och skolsköterska säger i intervjuer att de känner sig involverade i det förebyggande arbetet på skolan.

Krokoms kommun har en central elevhälsa där övriga kompetenser finns tillgängliga om behov uppstår. Hela elevhälsan är förvisso med vid regelbundna

elevhälsoteammöten som behandlar enskilda elevärenden men däremot framkommer i intervju med elevhälsan att kurator och skolpsykolog inte har någon medverkan i generellt inriktat förebyggande och hälsofrämjande arbete och inte deltar i analyser av skolans utveckling. Eleverna säger i intervjuer att de inte känner till om det finns någon kurator eller skolpsykolog.

Elevhälsan, med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser, ska vara hälsofrämjande och förebyggande. Eftersom psykolog och kurator inte finns med i något förebyggande och hälsofrämjande arbete bedömer Skolinspektionen att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav i det här avseendet.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna i musikundervisningen ges förutsättningar att utveckla kunskaper på olika instrument enligt läroplanen.
- Se till att undervisningen i ämnet musik innehåller digitala verktyg för ljud- och musikskapande.

Motivering

Enligt skollagen ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Det centrala innehållet för årskurs 4–6 i kursplanen i musikämnet lyfter, under rubriken musikens verktyg, bland annat fram ackord- och melodiinstrument, bas och slagverk för melodi- och rytmspel eller för ackompanjemang. Ytterligare ett exempel är digitala verktyg för ljud- och musikskapande.

I Skolverkets kommentarmaterial för ämnet musik står att tanken bakom kursplanen är att eleverna ska ges möjlighet att tidigt spela på olika instrument.

Vilka instrument som eleverna ska möta i undervisningen är inte precist definierat i det centrala innehållet. Instrumenten är i stället grupperade som melodi-, ackord-, tangent-, sträng-, bas- och slagverksinstrument. Att beteckningarna används i kursplanen är för att säkra att eleverna under sin skoltid får spela och utvecklas på olika instrument – instrument som lämpar sig för exempelvis en basstämma eller ackordspel. Med basinstrument avses instrument som av

tradition betraktas som instrument för att spela basstämmor på. Slagverksinstrument ska förstås som att det inkluderar trumset och rytminstrument.

Progressionen i instrumentalspelet ligger i att de yngsta eleverna möter ensemblespel på slagverk, stränginstrument och tangentinstrument. I årskurserna 4–6 tillkommer mera definierat melodispel och ackompanjemang på ackord-och melodiinstrument, bas och slagverk och i årskurserna 7–9 möter eleverna även musicerande med genretypiska musikaliska uttryck.

I intervjuer framkommer att skolan sedan tidigare insett problemet med att kunna erbjuda möjligheter till ensemblespel och därför införskaffat en klassuppsättning ukulele som eleverna spelar på. Förutom dessa finns bland annat en uppsättning rör som används som rytminstrument, två keyboards, gitarrer samt ett piano i ett av klassrummen. Några digitala verktyg för ljud- och musikskapande används inte.

Skolinspektionen bedömer att skolans uppsättning av instrument inte ger eleverna förutsättningar att utvecklas på olika instrument. I kombination med avsaknad av digitala verktyg för ljud- och musikskapande i undervisningen gör Skolinspektionen bedömningen att skolan inte ger eleverna förutsättningar att klara kunskapskravet i musik i sin helhet.

Författning

2 kap. 35 § skollagen, 10 kap. 10 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Lena Johansson och utredare Linnéa Forsberg.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Anders Holmgren
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion